

עין משפט
נר מצוה

.ס.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מסורת הש"ס

רגג א מיי פ"א מהל'
כלאים הלכה ה סג
לאון רעט טושיע י"ד סי'
לה סעף ג.

תורה אור השלם

1. המקרה במים
עלייתו השם עבים
רכובו המהלך על קפי
רוח: תהלים כ"ג
2. ותיבת לך משור פר
מקור מפורס:
תהלים סט לב
3. ויכלו השמים והארץ
וכל צבאם:

4. ידו בבוד יי לעולם
ישמח יי במעשי:
תהלים קד לא
5. ויאמר אלהים תושא
הארץ רשע עשב מוריע
ויער עץ פרי עשה פרי
למנו אשר ידוע בו על
הארץ והידי בו:
בראשית א יא

לעני רש"י

- דיושולטרי"ש
דישבורטור"ש. [שן] ספלה
(מתקן להתרחקות פנימות).
משקש"ש
ואישקנאי"ש. [שן] דוללות.
דישבורי"ד
דישבורי"ד. לסתור.

רבינו גרשום

- רבינו גרשום היה רב צדק
כלומר בעיני לכהו
יהיה: פוק ביתו. כלומר
כהו לו הכירה אגודה
רימא: כנושאי. כלומר
מכבודי רחבה ויולחאי
מולפני הרחבה הרוח
הגשמים: מסתורית.
אשריויל בלעז: וסתר
דולחאי. כלור עושה בה
מלאכתו: כרסתן ופרסתן.
כלומר סימנין של שור
כרסו גדול ופרסותיו
גדולות: מאי נפקא מינה
למקח וממכר. כלומר
מי שפוק שור לחברו
כרסתן ופרסתן איבעי
ליה למהוב: מסייע ליה
ליחיב"ל. כלומר מה דאמר
רב יהודה שור שהקריב
אדם הראשון קרבנותיו
קודמות לפרסותיו מסייע
ליה ליחיב"ל דאמר כל
מעשה בראשית בקומתן
נבראו כל מה שנתיד
להיות לו לאחר זמן
במה בין אדם נברא
תחלה [הראשון] וכשנברא
הראשון היו קרנים בראש
ואחי"כ נבראו הפרסות:
לכיוונם נבראו. כלומר
הקבי"ה שאל להם צדקתם
שבראו אתכם: לדעתן
נבראו. ככלל

בקומתן נבראו. לא צעי למימר שנבראו בעמידה דהא אמרין
צפרק אחד דיני ממונות (פסהדרין דף נח:). גבי אדם
הראשון רביעית מרקה צו נשמה חמישית עמד על רגליו אלא בקומתן
היינו שנגמרה כל קומתן מחמתן: **אל תיקרי צבאם אלא צביונם.**
י' פירש צפרוך כדלהו נפקי מצביונס
שהוא לשון יופי כמו (ישעיה ד) לנצי
ולתפארות ומאחר שהן ציופיין זהו
צביונותן ולדעתן שהיופי לא יצא אלא
אם כן ט' נגד כל הוורך ועוד יש
לומר דקומתן נפיק מלשון הנצה:
פסוק זה שר העולם אמרו.

לפי מה שמפרשין לחנוך
זה מטטרון כמו שיקסד הפייט ט' תקיף
מטטרון ט' שנהפך לאש מצער ואומר
הוא שר העולם כמו שיקסד הפייט
שר המשרת נער נקרא הוא מטטרון
הנכבד הפייט למטטרון נער לא בשביל
דיבמות (דף טו: וסס) נער הייתי גם
זקנתי ולא ראיתי פסוק זה שר העולם
אמרו ט' וקשה מכאן דמשמע דשר
העולם היה בשעת ימי בראשית
ושמא אגדות הם שחלקות זו על זו
ומי שסובר דמטטרון הוא שר העולם
לית ליה לחנוך זה מטטרון ח"י מה
שקרא הפייט למטטרון נער לא בשביל
הפסוק של נער הייתי אלא לפי שכתוב
בספר ויסיפון לדמטטרון יש לו ט' טע
שמות וחסיד נער וגם מלניו דנער
שם מלאך הוא כדכתיב (ויכיה ב)
רוך אל הנער הלז: **הרכיב שני**
דשאין זה עץ גב זה מהו. ואם תאמר

מתניתין היא צמקת כללית צפרק
קמא (משה ט) אין נועטין אילן צאילן
ולא ירק צירק ועוד תנן (שם משה ט)
אין נותנין זרע דלעת בתוך החלמית
מפני שהוא ירק צירק וי"ל דבמעצ
ליה צחובה לארץ דשרו כלאי זרעים
ואסירי הרכבת האילן כלאימא צסוף
פרק קמא דקדושין (דף נט:). דריש
שדך למעטין כלאי זרעים שצחובה
לארץ והרכבת האילן אסורה מדכתיב
(ויקרא יט) את [וגו'] בהמתן לא תרביע
כלאים שדך לא תזרע כלאים מה
צחובה בהרכבה אף שדך בהרכבה
ומה צחובה צין צאילן צין צחובה לארץ
אף שדך צין צאילן צין צחובה לארץ
ומצעיל ליה אי חשיבא ליה הרכבת
זרעים כהרכבת אילן משום דכתיב
זצבה למיניהו או לא אי נמי אפילו
צאילן מיצעיל ליה לר' א' אשעיא
דאמר ט' עד שמרע חטוה ושעורה
ותרכץ צמפולת יד דלילמא מתניתין
דכלאים כרבען אי נמי צמאר כלאי
זרעים ולא יציבא דרבען איירי הכא
דאמר בהקומץ זוטא (מנחות דף טו:)
קננס ויוף אסרה תורה שאר זרעים
לא אי נמי לנצי נח קמיצעיל ליה

דשרו בכלאי זרעים ואסירי בהרכבת האילן כלאימא פרק ארבע מיתות (פסהדרין ט). ונפקא לן מדכתיב (שם) את חוקתי תשמורו חוקים
שחקתי לך כבר בהמתך לא תרביע כלאים והיינו בהרכבה דומיא דצחובה ושחקתי לך כבר היינו לנצי נח
דכתיב צהו למיניהו צחילות וצחובה דלמיניהו אסור כללית משמע דממכח צסוף שור שנגח את הפרה (צ"ק נה). ט' דבעי התם הרביע
שני מיניס שצים מהו מי גמרי למיניהו למיניהו מינעב או לא ומצעיל לן אי היו הרכבת ירק צירק כמו הרכבת אילן צאילן והיו בכלל שדך ואע"י
דכתיב למיניהו איצטריך את חוקותי שחקתי לך כבר דללא הוה ידעין דלמיניהו אמת לאיסור כללית אי לא כתיב חוקותי ואי לא למיניהו
מאלת חוקותי לחוד לא הוה נפקא לן דה"ל חוקותי ט' שחקתי לך כבר צמרה ואל"ת ט' הא פריך התם אלא נעמטה ושמרתם את חוקותי מאי חוקות
שחקתי לך כבר איכא ומאי קשיא הא לא מוקמינן האי אצני נח אלא משום דאשכחן נמי דכתיב למיניהו צחובה וי"ל דמי"מ פריך שפיר
דכי היכי דהאי לא קאי אצני נח האי נמי לא קאי אצני נח ומשני דהתם כתיב חוקותי צמר ושמרתם אצל הכל כתיב חוקותי קודם דתשמרו:
אלמנה

להדי יומא. נגד השמש: **דאיציבס ליה נהמא.** חתקן לו סעודה:
לגידא דרביטא. על שפת נהר ששמו רביטא: **דריית עולמא.** להתקצן
כס חילותיו והוא נמכותו למקום שמתה ארוח שולטת צו: **כנשיה**
לימא. טאטו לים: **כנושא.** מכבדי
במים מפני אצק העולה וכבר הם
כלו ללכוד כל זה: **אי הכי.** דפשיסי
חילותיו כ"כ לא מלינא: **מספוריטא.**
דיושולטרי"ש בלע"ז: **דולוי.** אשקני"ש.
וקימן זה היה למזרעיס: **ספר דולני.**
דישבוירי"ד: משקל לא שקיל
הטובה משנתנה: **שור.** דרכו להיות
או כרסתן ופרסתן צעל כרס רחבה
ופרסות רחבות: **גנובטיה.** זנבו:
שור שהקריב אדם הראשון. כדאמרין
בלפני ארדיהן צמקת ע"י (דף נח:).
מקרון מפרים. שור של אדם הראשון
קאי: **קרניו קורמין לפרסותיו.** עמל
שוריס פרסותיהם ונלדות עמל
וקרנותיהם גדלים לאחר זמן אצל של
מעשה בראשית צקומתם נצראו
וצקריהן וכשילא מן הארץ ראשו
מתלה נמלאו שקדמו קרנותיו לפרסותיו:
צקומתן נצראו. ולפיך קדמו קרנותיו
שהרי עמו נצרו וילאו מתלה והיינו
שור פר צום שהיה שור היה גדול
כפר. שור צן יומו קרוי שור כדכתיב
(ויקרא כב) שור כי יולד פר קיימא
לן צן שלט (פרה פ"א משה ב):

מקרון מרטי משמע. שכן קסת
שוריס: **לדעסא.** שהודיעם שיצראם
והם יולאות: **לנצינס.** צדמות שצמרו
להם: **שר העולם.** מלאך הממונה:
צחילות נאמר למיניהו עושה פרי
למינו אצל צורעיס לא נאמר צחולתם
למינו אצל צחולתם נאמר מזרע
זרע למיניהו: **שאין דרכן ללאס**
נצרוצוילא. שהרי גדולים הן וענפיהן
מרוצין ואין ראוין ליגדל רכופים
ומכופים אין אס מפזורים: **אמר**
הקצה למיניהו. שילא כל אילן צענמו
ברוחו ומזרעו שיהא לו היכ: **אנו.**
שצים אנו וזרענו ללאס תכופין
ומעורצבין ואס אין נוהרים ללאס
כל עשב צצד הכי אין אנו יכרכין
זה מזה על אמת כמה וכמה: **ישמה**
ה' צמעשו. שכולן זהירין צמזמותי:
לר'

בדעתן נבראו בצביונם נבראו
תקרי צבאם *אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא י'הי כבוד ה' לעולם ישמה
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב"ה ט' למיניהו באילנות
נשא דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של הקב"ה בערבוביא למה אמר
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה
למיניהו אנו עאיכ"ו מיד כל אחד ואחד יצא למינו פתח שר העולם ואמר יהי כבוד
ה' לעולם ישמה ה' במעשיו בעי רבינא *הרכיב שני דשאים זה על גב זה
לר'

בדעתן נבראו בצביונם נבראו
תקרי צבאם *אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא י'הי כבוד ה' לעולם ישמה
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב"ה ט' למיניהו באילנות
נשא דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של הקב"ה בערבוביא למה אמר
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה
למיניהו אנו עאיכ"ו מיד כל אחד ואחד יצא למינו פתח שר העולם ואמר יהי כבוד
ה' לעולם ישמה ה' במעשיו בעי רבינא *הרכיב שני דשאים זה על גב זה
לר'

- (א) [עין מוס' יבמות סג.
ד"ה זכרון:] (ב) [מענית כהה,
ג] [פי' כשהוא נקמת
השור צדוק אס ט' לו כרס
גדולה כר עיין ערוך צעק
כרס א"ל:] (ד) [צבת כח:]
ע"ז ת. ט"ש, ט] (ה) [ע"ז
ת. ח:] (ו) [ר"ה י"א, ט] (ז'
לדעתן:] (ח) [אם אימא
למיניהו:] (י) [ז"ל אחר ד"ה
מקרון מרטי:] (יא) [וה
לשון הערוך וערך צ"א א'
כל מעשה בראשית לקומתן
נצראו לציון נצראו פירוט
לקומתן גדולים מלאס א"ל
קטנים שצריך לגדל לדעתן
נצראו ולא כדעת המינקות
ופי' צציון לשון יופי
מנו לצד כ"ר:] (ט) [צינור
לשמחת מורה:] (ט) [ז"ל
וכר הבהמן:] (י) [וכר
מוס' יבמות שם שכתבו
כסס פסקתא שמונה שנות
ויט:] (י) [ט"ה צענסי זמון
אימא כספר שיכלת אימא
המל"ה דף מו: דפוס אשכנז
ד"ה הכלל העולה:] (יא) [ז"ל
אשעיא:] (יב) [לקמן פ"א:]

גליון הש"ס

נמ' אלא צביונם. עין
צפרק' על המורה
כדכתיב א' ה' תרם' [ה']
הרכיב וכו' מבטא ליה
לר' אשעיא. עין לקמן
פנ ע"כ מוס' ד"ה
ולמקור:

מוסף רש"י

מקרון תרתי משמע.
קסת מקרון כל קרני
(שבת כח:). ותיבת לר'
משור פר. אמר דוד
ותבע לה מפלמי משה,
שצים שפיט שור דמיני
אמת יוס טעול כדכתיב
שור או כשז וגו', שהרי
עשו ונמרו כפר שיהא
ע"ז ג' שאפילו מקרינו לא
חבר (ע"ז ח). בקומתו
נבראו שור עס קרינו
מגולין, ויוון שאלא ראשו
מתלה מלאך קרנותיו
קודמות לפרסותיו (שם).
בדעתן נבראו. שאלם
אם תפתן לנצרות ואמר
הן (ד"ה יא. וסס: לדעתן).
בצביונם. נעטם כל אחד
ואחד וצפופם כל אחד
ואחד (שם).

שיטה מקובצת

א' שור דרכו להיות
כרסתן ופרסתן: ט' אלא
אי"כ תגדל כל הצורך:
ב' שר העולם אמרו קישו:
ד' משום דכתיב למיניהו
בעשירה או אי"כ אפי' במין
מיבעיא ליה לר' אישיה
דאמר: ט' גרשע על מלות
דבעי התם הרביע ועל
מלות מהו מי גי"כ דאמר
ר"ל המרביע [שני מינים
בין שנים] לוקח דמביתו:
ז' איצטריך את חוקותי
לחוקים שחקתי לך כבר:
ח' ואי"ת הא דפריך התם: